

Pa kado pushipe adyes pharo-j chacho alosaripe te das, ke e politika zhukarel-tar amendar, la politikako korrektó vorbipe. Aba vi kodo tromipe si, hoj opre te shuvas o pushipe. Sakon daral kodolestar, hoj rassishtake inkren, vaj diskriminacijasa, vaj segregacijasa sumnaren. Apol si pa soste te vorbil, ke pe'kh majbaro-j o duripe mashkar le duj etnikumura. Le romane familiji pa dyeseste pe dyeseste majphares trajon. Najle butyi, najle love, najle baxtalo trajo. Le romane terne chi phiren sako dyes andej shkola, chi agordine pengi shkola, kade naj le ternen professija. Khonyik chi lel te kerel butyi. Ashel o shegelyo lenge, so le ungrura, le gazhe chi dikhen lashe jakhenca. Pe kadaleste naj so te chudisarel. Ba so shaj te shuvel? Kaske trubul variso te kerel?

O Drótos András [\[1\]](#) sityari thaj zhanglimasko manush si, kon pashal phinzharel kadi problema, kade iskiril: „*Le ungrikone thaj romane kethanipesko trajo chachipe si ando Ungriko Them. Pe jekhkavreste sam te mukhas. Ba shuvimasko si buxles, so bipolitikako gindipe doril.*”

Iskirisarel inke o zhanglimasko, hoj kaver-i e unkriko thaj e romani kultura. O manush egalo-j, te avel ungro vaj rom. Ba sar niposko grupo, sar etnikum aba naj egalo. Kaver-i e ungricko sociokultura thaj kaver-i o romani sociokultura. Pogano-j o duripe mashkar le duje niposke grupura. Le rom kathar le ungrura shelbershenca si majpalal, so dichol ande pengo patyipe, ande pengo lyako, ande pengo ekonomijako krujalipe, thaj kade majdur. But romane familiji aba andre andine kado teleashipe, ba but romane chaladura inke na.

Kadi butyi feri kethane zhanas te keras, le rom thaj le ungrura, ba seldujenge te kamel trubul. Le zhanglimaske manusha jekh hatyaren ande kodolesti, hoj e butyi aba ande teluni shkola trubulas te lelpe. Kaj e lashi butyi apol avri trubul te phandel e politika, ke e politika chi mukhel, hoj puterdes дума das pa kado pushipe. Na anda kodo, ke chi kamel te alosarel kadi problema, tena anda kodo, ke pe rigate te dikhel, pe lenge vokshara. [\[2\]](#) Kathar kadi avla jekh alosaripe lashi si vaj naj lashi, na o chachipe fontosho-j.

Amari butyi kodi-j, hoj angle te dikhas, pe anglunimeste sama te las, pe shavorende. Kana le shavora andej óvoda lenpe te zhan, trubul te zhanas, hoj kathar aven, ande sosko krujalipe, ande soski familija, so anen kheral, soske lyakura sile. Bikadalenge chi avla lashi pedagogijaki sistema, savi te hasninas ando sityaripe.

Si ando Ungriko Them romesko pushipe?

Írta: dr. Papp János

2015. augusztus 18. kedd, 12:26 -

Trubul te losaras pe kadal lyakura, so pa khereste anen thaj le intregone themeske fontosho-j, thaj perdal trubul te formakeras sa kodol, so chi zhutin le ternen majucha shkolate, majlasha butyate, kaj majlasho trajo. Professija te del sa ternenge, hoj te na aven bibutyara. Te zhanen te trajon anda pengi butyi.

Kamasas te resas, hoj pel butyako piaci vi le romane terne kothe te aven. Te keren butyi, na inkerde te aven, tena roden pengi butyi, te hatyaren, hoj vi von resen kattyi, sar kavera ande kado them! Pune kado na kade avla feri dujto titulusho manusha avena, thaj ashel penge o ive trajo vaj o kushipe. Kado nashtig avla celo lenge!

[1] Drótos András, 2000: *Cigány gyerekek az iskolában*. In: Új Pedagógiai Szemle, 50., 7-8. (pp. 102-106.)

[2] le vokshara= szavazók